

POSTANOWIENIE

23 maja 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Dariusz Dończyk

na posiedzeniu niejawnym 23 maja 2023 r. w Warszawie,
w sprawie z wniosku W. K.
z udziałem G. K.
o podział majątku wspólnego,
na skutek skargi kasacyjnej G. K.
od postanowienia Sądu Okręgowego w Zielonej Górze
z 29 czerwca 2021 r., VI Ca 688/20 (IV WSC 17/21),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od uczestnika G. K. na rzecz wnioskodawczyni W. K. kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Określone w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaganie uzasadnienia w skardze kasacyjnej wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania zostaje spełnione, jeśli skarżący wykaże, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być zatem osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które – zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. - będą mogły stanowić

podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W skardze kasacyjnej wniesionej od postanowienia Sądu Okręgowego w Zielonej Górze z 29 czerwca 2021 r. (sygn. akt VI Ca 688/20) uczestnik postępowania G. K. oparł wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania na przesłance z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., stwierdzając, że Sąd drugiej instancji naruszył art. 363 oraz art. 366 k.p.c., wydając kolejne, kończące postępowanie w przedmiotowej sprawie, postanowienie, w sytuacji, w której w obrocie prawnym funkcjonowało już analogiczne postanowienie tego Sądu z 27 listopada 2020 r. (naruszenie zasady *res iudicata*). W dalszej kolejności uczestnik postępowania, zakładając dopuszczalność podniesienia zarzutu kasacyjnego w oparciu o art. 233 § 1 k.p.c., stwierdził, że Sąd drugiej instancji dopuścił się naruszenia art. 382 k.p.c. i w konsekwencji dokonał wybiórczej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, co doprowadziło do naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów. Sądy obu instancji orzekały w oparciu o błędne ustalenia stanu faktycznego sprawy (przyjęcie, że związek stron funkcjonował normalnie, a nie jedynie *pro forma*, co przekładało się, w szczególności, na określenie stopnia przyczynienia się wnioskodawczyni do powstania majątku wspólnego), co wywołało skutek w postaci wydania wadliwych rozstrzygnięć w sprawie.

Odnosząc się do skonkretyzowanej przez skarżącego przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., należy stwierdzić, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono, że zachodzi ona wówczas, kiedy zasadność zarzutów podniesionych w skardze kasacyjnej wynika *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji w skardze kasacyjnej, o charakterze elementarnym polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym. Do wykazania oczywistej zasadności skargi powinno wystarczyć jedno konkretne twierdzenie, jedna stanowcza,

przekonująca od razu teza, wskazująca racje podważające rozstrzygnięcie poddane krytyce i zaskarżeniu. Na tym właśnie polega „oczywista” zasadność środka zaskarżenia w rozumieniu przyjętym w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 17 grudnia 2019 r., IV CSK 307/19, niepubl.).

Nawiązując w pierwszej kolejności do podniesionego przez uczestnika postępowania zarzutu, wedle którego że Sąd drugiej instancji naruszył art. 363 oraz art. 366 k.p.c., wydając kolejne, kończące postępowanie w przedmiotowej sprawie, postanowienie, należy zauważyć, że zakres powagi rzeczy osądzonej należy odnosić do orzeczeń merytorycznych, co do istoty sprawy, a zatem do wydawanych w postępowaniu procesowym wyroków (oraz nakazów zapłaty) i postanowień co do istoty sprawy zapadłych w postępowaniu nieprocesowym. *Res iudicata* nie odnosi się natomiast do orzeczeń o charakterze niemerytorycznym. Tymczasem w sentencji postanowienia Sądu Okręgowego w Zielonej Górze z 27 listopada 2020 r. w punkcie pierwszym odrzucono apelację wnioskodawczyni W. K. wniesioną od postanowienia Sądu Rejonowego w Zielonej Górze z 4 sierpnia 2020 r., sygn. akt I Ns 1784/14. Orzeczenie to zostało jednak uchylone postanowieniem Sądu Okręgowego w Zielonej Górze z 21 kwietnia 2021 r. (k. 870) po rozpoznaniu zażalenia wnioskodawczyni, co obligowało Sąd drugiej instancji do rozpoznania merytorycznego, wcześniej odrzuconej, apelacji wnioskodawczyni. Zakres zaskarżenia apelacją wnioskodawczyni rozstrzygnięcia Sądu pierwszej instancji w przedmiocie ustalenia wysokości udziału wnioskodawczyni w majątku wspólnym wykraczał poza zakres zaskarżenia tego samego rozstrzygnięcia apelacją uczestnika postępowania prawomocnie oddaloną postanowieniem Sądu Okręgowego w Zielonej Górze z 27 listopada 2020 r.

Co do pozostałych zarzutów konkretyzujących przesłankę „oczywistej zasadności” skargi kasacyjnej skarżący, wbrew zakazowi wyrażonemu w art. 398³ § 3 k.p.c., dąży w istocie do zakwestionowania dokonanych w pierwszej instancji ustaleń faktycznych, co jednocześnie podlegało weryfikacji w ramach kontroli instancyjnej przez Sąd Okręgowy w Zielonej Górze. Tymczasem zgodnie z zakazem zawartym w art. 398³ § 3 k.p.c., podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące prawidłowości ustalenia faktów lub oceny dowodów. Natomiast zarzut naruszenia art. 382 k.p.c. mógłby być uzasadniony, gdyby

skarżący wykazał, czego jednak skutecznie nie dokonał, że w sprawie wystąpiły okoliczności wymagające ponowienia lub uzupełnienia postępowania dowodowego przed sądem drugiej instancji (np. popełnione zostały uchybienia procesowe przy przeprowadzaniu dowodów, sąd dysponował wyłącznie dowodami osobowymi o niejednoznacznej wartości i wymowie lub został pominięty materiał dowodowy o istotnym znaczeniu) albo mimo przeprowadzenia uzupełniającego postępowania dowodowego na etapie postępowania apelacyjnego pominięto jego wyniki przy ustalaniu podstawy faktycznej rozstrzygnięcia. Jeśli sąd drugiej instancji przyjmuje odmienne rozstrzygnięcie niż sąd pierwszej instancji, oparte na innej podstawie faktycznej, powinien dokonać własnych stanowczych ustaleń faktycznych, jasnych i kategorycznych, które pozwalałyby na ocenę czy zmiana ta była usprawiedliwiona. W przypadku wyroku (postanowienia) oddalającego apelację konieczne jest wyraźne zaznaczenie, że sąd drugiej instancji podziela ustalenia faktyczne sądu pierwszej instancji, dokonaną przez ten sąd ocenę dowodów oraz ocenę materialnoprawną roszczenia. Również z ustanowionego w art. 378 § 1 k.p.c. obowiązku rozpoznania sprawy w granicach apelacji nie wynika konieczność osobnego omówienia przez sąd w uzasadnieniu wyroku każdego argumentu podniesionego w apelacji. Za wystarczające należy uznać odniesienie się do sformułowanych w apelacji zarzutów i wniosków w sposób wskazujący na to, że zostały one przez sąd drugiej instancji w całości rozważone przed wydaniem orzeczenia (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 14 października 2021 r., I CSK 173/21, niepubl. oraz wyroki Sądu Najwyższego z 20 stycznia 2000 r., I CKN 356/98, niepubl., z 17 lipca 2009 r., IV CSK 110/09, niepubl., z 15 grudnia 2011 r., II UK 106/11, niepubl. oraz z 22 listopada 2017 r., II UK 556/16, niepubl.). Taka też sytuacja miała miejsce w sprawie, co jednoznacznie wynika z treści uzasadnienia zaskarżonego postanowienia. Odnosnie, zaś, do dopuszczalności podniesienia zarzutu kasacyjnego w oparciu o art. 233 § 1 k.p.c., a którą to ewentualność skarżący wydaje się aprobeować, należy stwierdzić, iż zarzut naruszenia tego przepisu, motywowany niewłaściwą oceną dowodów nie może być skutecznie podniesiony w ramach drugiej podstawy kasacyjnej z uwagi na normę wyrażoną w art. 398³ § 3 k.p.c. (zob. np. wyroki Sądu Najwyższego: z 27 kwietnia 2017 r., IV CSK 375/16, niepubl. i z 23 czerwca 2016 r., V CSK 536/15, niepubl.). W rezultacie

należało stwierdzić, że nie została wykazana przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. uzasadniająca przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Wskazać należy również, że nie zachodzi też nieważność postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozagę – w granicach zaskarżenia - z urzędu (art. 398¹³ § 1 k.p.c., w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.).

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c., w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego - na stosowany wniosek zawarty w odpowiedzi na skargę kasacyjną - orzeczono na podstawie 520 § 3 k.p.c. w zw. z art. 98 § 3 i 4, 99, 391 § 1, 398²¹ i 13 § 2 k.p.c. oraz przepisów § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 4 pkt 8 i § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz.U. z 2018 r., poz. 265).

[ł.n]